

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตร
วิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษา
จังหวัดสกลนคร*

DEVELOPMENT OF SCHOOL ADMINISTRATION STRATEGIES FOR
THE VOCATIONAL CERTIFICATE AND VOCATIONAL LEVEL IN
VOCATIONAL EDUCATION IN SAKON NAKHON PROVINCE

ขรรค์ไชย์ วดีศิริศักดิ์

Khanchai Wadisirisak

ชุตินา มุสิกานนท์

Chutima Musikanon

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Western University, Thailand

E-mail: khanchai_2562@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร 2) พัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนครที่เหมาะสม ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ พัฒนากลยุทธ์โดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง จำนวน 3 รอบ สอบถามผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน ตรวจสอบความเหมาะสมในการนำไปใช้ของกลยุทธ์ โดยการสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 480 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสนทนากลุ่ม แบบประเมินรูปแบบ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร มี 4 กลยุทธ์ คือ 1) การเรียนรู้ร่วมกัน

* Received 8 December 2019; Revised 9 January 2020; Accepted 9 January 2020

2) การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 3) การทำงานเป็นทีมแบบรวมพลัง และ 4) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน

2. การใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนครมีความถูกต้องด้านเนื้อหาและมีความเหมาะสมในการนำไปใช้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนา, กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา, สังกัดอาชีวศึกษา

Abstract

The purpose of the research was to: 1) Study of the administration for educational institutions for the vocational certificate level in vocational education in Sakon Nakhon Province. 2) The development of school administration strategies for the vocational certificate and vocational level in vocational Education in Sakon Nakhon Province. A mixed method both qualitative and quantitative was employed. Developing a strategy using the Modified Delphi Technique for 3 rounds and the inquiry from 21 people. Verifying the appropriateness of implementing the strategy by asking the opinion of 480 stakeholders. The research instruments were the questionnaire, focus group discussion form and evaluation form. The data analysis was frequency, percentage, the Average, Standard Deviation, Content Analysis, Median and Interquartile Range.

Findings of the study were as follows:

1. Strategies for the administration of vocational schools and vocational certificates in Sakon Nakhon Province Vocational Education have 4 strategies, namely 1) mutual learning, 2) shared values and vision 3) combined teamwork and 4) supportive leadership

2. The use of strategies for the administration of vocational schools and vocational certificates in vocational schools in Sakon Nakhon Province has the correctness in content and is suitable for overall use at the highest level.

Keywords: Development, Strategy, Vocational Education

บทนำ

ความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันและอนาคตมีแนวโน้มการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น มีการย้ายฐานการผลิตหลายด้านไปลงทุนในตลาดต่างประเทศที่มีค่าจ้างราคาถูกกว่า ทำให้ความต้องการกำลังคนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ในขณะเดียวกันประเทศไทยต้องการยกระดับคุณภาพสินค้าและบริการโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีมากขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามกำลังคนของประเทศไทยยังไม่สามารถยกระดับฝีมือแรงงานได้เท่าที่ควร ขาดแคลนกำลังคนในบางสาขาและเกินความต้องการในบางสาขา รวมทั้งขาดมาตรฐานการประเมินสมรรถนะและทักษะการทำงาน เพื่อให้สามารถเทียบเคียงกับมาตรฐานสากลของนานาชาติได้ รัฐบาลได้ตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการผลิตและพัฒนาากำลังคนของประเทศให้มีคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอ โดยรัฐบาลได้กำหนดนโยบายให้มีการสนับสนุนการผลิตและพัฒนาากำลังคนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาคการผลิตและบริการเร่งผลิตกำลังคนระดับอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของประเทศในสาขาต่าง ๆ ด้วยความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการ สถาบันการศึกษาและสถาบันเฉพาะทางตลอดจนให้มีการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพมาตรฐานสากลที่เกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาากำลังคน (ดวงนภาพมกรานุรักษ์, 2554)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงรวมทั้งการฝึกอบรมระยะสั้นเป็นการฝึกให้กับคนทั่วไปเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความสามารถในการผลิต ธุรกิจในประเทศไทยประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีคุณสมบัติเหมาะสม รวมถึงในแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560 - 2579 ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) มีการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการอาชีวศึกษาสู่การปฏิบัติในด้านวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนในระดับฝีมือ (ปวช.) ระดับเทคนิค (ปวส.) ระดับเทคโนโลยี (ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ) และการฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะอาชีพระยะสั้นและระยะยาว (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560)

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเด็กไม่นิยมเรียนอาชีวศึกษา ปัญหาจากการดำเนินงานของสถานศึกษาเอกชนและปัญหาที่เกิดจากบทบัญญัติของกฎหมาย นโยบายรัฐที่เปิดโอกาสให้สถานอาชีวศึกษาของรัฐสามารถเปิดรับผู้เรียนที่ประสงค์จะเข้าศึกษาต่อแบบไม่จำกัดจำนวน ความไม่พอเพียงของจำนวนคณาจารย์และบุคลากรสนับสนุนการศึกษา รวมถึงความไม่พอเพียงของอุปกรณ์การเรียนการสอน อาคารสถานที่ เป็นต้น ประกอบกับปัจจุบันเกิด

ข้อร้องเรียนในประเด็นปัญหาที่สถานศึกษาเอกชนกำลังเผชิญอยู่แต่กลับไม่ได้รับความสนใจจากรัฐในการแก้ปัญหาเหล่านั้นอย่างจริงจัง (อภิชาติ ตรีสวัสดิชัย, 2558)

การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพจึงอาจมีวิธีการจัดการได้ในหลายรูปแบบได้แก่ การศึกษาในระบบเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลัก โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาการวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน จากรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจะเห็นได้ว่าเป้าหมายที่สำคัญของการผลิตคนของโรงเรียนอาชีวศึกษา คือ การผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติที่สามารถเข้าไปทำงานในสถานประกอบการต่าง ๆ ได้อย่างพอเพียง การจัดการศึกษาของประเทศในทุกระดับล้วนให้ความสำคัญกับคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษาโดยมุ่งหวังให้ผลผลิต คือนักศึกษาเป็นผู้ที่มีศักยภาพ มีความรู้ความสามารถอย่างรอบด้าน ทั้งในเชิงวิชาการและในเชิงคุณธรรมจริยธรรม เพื่อออกไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในมิติต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม (เด่น ชะเนติยง, 2557) ดังนั้นโรงเรียนอาชีวศึกษาจึงต้องมีการปรับตัวทั้งในด้านการบริหารงานทั่วไป และการบริหารหลักสูตร เพื่อให้สามารถจัดหลักสูตรการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานเพื่อให้เด็กที่จบการศึกษาสามารถมีงานทำ และมีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของสถานประกอบการที่เป็นผู้จ้างเด็กเข้าไปทำงาน เพื่อจะได้สามารถเป็นปัจจัยดึงดูดให้เด็กรุ่นใหม่สนใจที่จะเข้ามาศึกษาในโรงเรียนของตน ซึ่งแน่นอนที่สุดว่าการลงทุนในการจัดการเรียนการสอนย่อมต้องเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคาร สถานที่ อุปกรณ์การเรียนการสอน ทั้งในภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ ด้านบุคลากรโดยเฉพาะครูผู้สอนซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูง ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนสามารถดึงดูดลูกค้าได้มากขึ้น และสามารถผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งถือเป็นมาตรฐานในการจัดการศึกษาที่รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขึ้นมาใช้กับการจัดการศึกษาทุกระดับ

ปัจจุบันการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นนวัตกรรมการบริหารที่มีการนำมาใช้กันอย่างกว้างขวางในทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งสถานศึกษาทุกแห่งที่ได้มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่ต้องดำเนินการ และสำหรับการนำกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงมาใช้ในสถานศึกษาก็เป็นนวัตกรรมหนึ่งที่จะเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินงานต่าง ๆ จะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เนื่องจากกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงเป็นการวางแผนการทำงานที่เป็นระบบมีขั้นตอน สามารถทำนายอนาคตอย่างมีเหตุผลมีหลักการและหาทางลดหรือป้องกันความเสียหายในการทำงานแต่ละขั้นตอนไว้ล่วงหน้า หรือในกรณีที่พบเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าสถานศึกษาอื่น หรือเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าสถานศึกษาที่ไม่มีการนำกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดีแต่ในขณะที่สถานศึกษาที่ไม่เคยมี

การเตรียมการ หรือไม่มี การนำแนวคิดของกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงมาใช้ เมื่อเกิดสถานการณ์วิกฤตขึ้นสถานศึกษาเหล่านั้นจะประสบปัญหาและความเสียหายที่ตามมา โดยยากที่จะแก้ไข ดังนั้น การนำกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษามาช่วยเสริมร่วมกับการทำงานปกติจะช่วยให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ในเรื่องของการจัดรูปแบบใหม่ที่ทำให้โรงเรียนอาชีวศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้สามารถผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและสามารถมีกำไรและอยู่รอดได้ รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การจัดการของโรงเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดสกลนคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร
2. พัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนครที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานเชิงปริมาณและคุณภาพ ได้แก่ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การศึกษารายกรณีโรงเรียนต้นแบบ การสอบถามผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง และสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) วัตถุประสงค์การทำสนทนากลุ่มก็เพื่อแสวงหาความเห็นร่วมกันในเรื่อง กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำนวน 9 คน มาร่วมอภิปรายจนได้ข้อยุติ ดังนี้ 1) กลยุทธ์ที่ 1 การเรียนรู้ร่วมกัน 2) กลยุทธ์ที่ 2 การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน 3) กลยุทธ์ที่ 3 การทำงานเป็นทีมแบบรวมพลัง และ 4) กลยุทธ์ที่ 4 การมีภาวะผู้นำแบบสนับสนุน

ขั้นตอนที่ 2 การใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) แบบปรับปรุง 3 รอบ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน

รอบที่ 1 ใช้แบบสอบถามชนิดตอบเห็นด้วย – ไม่เห็นด้วย สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาวิเคราะห์ สถิติที่ใช้คือร้อยละ โดยเลือกประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยร้อยละ 80 ขึ้นไป นำมาสร้างแบบสอบถาม

รอบที่ 2 ซึ่งเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแล้วนำมาวิเคราะห์ สถิติที่ใช้คือ ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ คัดเลือกเอาข้อคำถามที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 มาสร้างแบบสอบถาม

รอบที่ 3 และเพิ่มค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาบรรจุไว้ในข้อคำถามแต่ละข้อ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญคนนั้นตอบ ยืนยันหรือเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ได้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ (Evaluation) นำผลสรุปที่ได้จากการทำเดลฟาย คือ การวิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คือ กลยุทธ์ที่ 1 การเรียนรู้ร่วมกัน กลยุทธ์ที่ 2 การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน กลยุทธ์ที่ 3 การทำงานเป็นทีมแบบรวมพลัง และกลยุทธ์ที่ 4 การมีภาวะผู้นำแบบสนับสนุน สร้างเป็นแบบสอบถามประมาณค่า ผู้เข้าร่วมในการตอบแบบสอบถามประเมินความเป็นไปได้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำนวน 480 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยให้สถานศึกษาเป็นชั้นและครูผู้สอนเป็นหน่วยสุ่มได้ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 120 คน ครูจำนวน 240 คน และประธานกรรมการสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร จำนวน 120 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ร่วมสนทนาอภิปราย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำนวน 9 คน เลือกมาโดยวิธีเจาะจงหรือวิธีบอกต่อ (Snowball Technique)

2. การใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ผู้ร่วมกระบวนการ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำนวน 21 คน เหตุผลที่เลือกมา 21 คน เพราะจากการวิจัยพบว่า อัตราการคลาดเคลื่อนจะต่ำสุดและคงที่ตลอดไปอยู่ที่ 17 - 21 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ในการตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) และส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 480 คน ตอบในเดือน ตุลาคม 2561 ผู้วิจัยติดตามแบบสอบถามคืนด้วยตนเองและทางโทรศัพท์ จนได้แบบสอบถามครบ 480 ฉบับ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยแปลผลความเหมาะสมในการนำไปใช้ของกลยุทธ์จากค่าเฉลี่ย ดังนี้

- 4.51 - 5.00 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
- 2.51 - 3.50 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
- 1.51 - 2.50 มีความเหมาะสมในระดับน้อย
- 1.00 - 1.50 มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร มี 4 กลยุทธ์ ได้แก่ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 การเรียนรู้ร่วมกัน มี 4 กิจกรรม ได้แก่ 1.1) เมื่อเกิดปัญหาต้องร่วมกันแก้ไข 1.2) การคิดทำการใหญ่ต้องระดมสมองช่วยกันทำ จัดอบรม/สัมมนา เพื่อพัฒนาบุคลากร 1.3) คัดเลือกบุคลากรไปศึกษาดูงานตามความต้องการของหน่วยงาน และ 1.4) จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับบุคลากร ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 การมีค่านิยม และวิสัยทัศน์ร่วมกัน มี 3 กิจกรรม ได้แก่ 2.1) จัดทำคู่มือค่านิยมและวิสัยทัศน์ ประจำสถานศึกษา 2.2) จัดประชุมเชิงวิชาการเพื่อกำหนดค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน และ 2.3) จัดทำป้ายค่านิยมติดไว้ในสถานศึกษา จัดทำป้ายวิสัยทัศน์ติดไว้ตามอาคารเรียน และจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 การทำงานเป็นทีมแบบรวมพลัง มี 5 กิจกรรม ได้แก่ 3.1) จัดประชุมเชิงวิชาการเพื่อนำผลการปฏิบัติงาน 3.2) การสอนงานที่สำคัญบางอย่างแก่บุคลากร 3.3) การจัดหาอุปกรณ์การทำงานให้แก่บุคลากร 3.4) การสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร และ 3.5) การประเมินผล

ให้ค่าตอบแทนที่อยู่ดีธรรม และประเด็นกลยุทธ์ที่ 4 การมีภาวะผู้นำแบบสนับสนุน มี 5 กิจกรรม ได้แก่ 4.1) ผู้บริหารทำตัวเป็นกันเองกับบุคลากร 4.2) ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์กับทุกคน 4.3) วางระเบียบการปฏิบัติงานที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ 4.4) ส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าของลูกน้อง และ 4.5) ผู้บริหารปกครองด้วยธรรมาภิบาล

2. กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสกลนครมีความเหมาะสมในการนำไปใช้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) และเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับแรกคือ กลยุทธ์ที่ 2 การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{X} = 3.97$) อันดับที่ 2 กลยุทธ์ที่ 1 และกลยุทธ์ที่ 3 การเรียนรู้ร่วมกันและการทำงานเป็นทีมแบบรวมพลัง ($\bar{X} = 3.92$) อันดับที่ 3 คือ กลยุทธ์ที่ 4 การมีภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ($\bar{X} = 3.65$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยรวม

รายการ	ความคิดเห็น		
	\bar{X}	SD	ความหมาย
กลยุทธ์ที่ 1 การเรียนรู้ร่วมกัน	3.92	0.52	มาก
กลยุทธ์ที่ 2 การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน	3.97	0.46	มาก
กลยุทธ์ที่ 3 การทำงานเป็นทีมแบบรวมพลัง	3.92	0.44	มาก
กลยุทธ์ที่ 4 การมีภาวะผู้นำแบบสนับสนุน	3.65	0.39	มาก
รวมเฉลี่ย	3.86	0.37	มาก

อภิปรายผล

1. การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ด้วยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง 3 รอบมี 4 กลยุทธ์ ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 การเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับนิษฐวดี จิรโรจน์ภิญโญ ที่พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกันในกระบวนการบริหารการจัดการสถานศึกษา (นิษฐวดี จิรโรจน์ภิญโญ, 2560) กลยุทธ์ที่ 2 การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปรีชา วิหคโต ที่พบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23 จังหวัดสกลนคร มีขั้นตอนและกิจกรรมหลักที่ชัดเจน 11 กิจกรรมหลัก การสร้างทีมงาน รูปแบบจึงน่าจะนำไปใช้ในโรงเรียนที่ต้องการนำการจัดการความรู้ไปพัฒนาโรงเรียน

ได้อย่างจริงจัง (ปรีชา วิหคโต, 2557) กลยุทธ์ที่ 3 การทำงานเป็นทีมแบบรวมพลัง และ กลยุทธ์ที่ 4 การมีภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ครอบครัวประเด็นสำคัญในการบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาขั้นพื้นฐานและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ซึ่งสอดคล้องกับ อีระ รุญเจริญ ได้กล่าวถึง ผู้บริหารโรงเรียนว่าควรมีบทบาทเกี่ยวกับการทำ วิจัยในชั้นเรียน โดยสร้างบรรยากาศการวิจัยในโรงเรียนโดยจัดนิทรรศการและเผยแพร่งานวิจัย ของครูและนักเรียน ทั้งนี้การเผยแพร่ผลงานเป็นสิ่งที่จะทำให้ครูมีกำลังใจ ภูมิใจในผลงาน ตลอดจนสามารถนำข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการเผยแพร่ผลงานมาปรับปรุงเพื่อทำวิจัยชั้นเรียน ในครั้งต่อไป (อีระ รุญเจริญ, 2553)

2. กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนครที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ให้ ความสำคัญในการนำกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนครและมีความเชื่อมั่นว่ากลยุทธ์ ที่พัฒนาขึ้นจะเป็นวิธีการสำคัญในการบริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาได้อย่างมี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างแน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ ตรีสวัสดิ ชัย ศึกษาเรื่องอนาคตภาพการอาชีวศึกษาเอกชนในยุคประชาคมอาเซียน (อภิชาติ ตรีสวัสดิชัย , 2558) ผลการวิจัยพบว่าภาพอนาคตของการอาชีวศึกษาเอกชนเมื่อพัฒนา คุณลักษณะด้าน สถานอาชีวศึกษาและแหล่งเรียนรู้จะส่งผลให้มีการพัฒนาด้านนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน และ ส่งผลให้มีการพัฒนาด้านการบริหารการอาชีวศึกษาเอกชนติดตามมาเมื่อมีการพัฒนา ด้าน คุณลักษณะของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจะส่งผลให้มีการพัฒนาครูอาชีวศึกษาเอกชน การ พัฒนาคุณลักษณะครูอาชีวศึกษาเอกชนจะส่งผลให้มีการพัฒนาด้านนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน และเมื่อมีการพัฒนาการบริหารการอาชีวศึกษาเอกชนจะส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมี คุณลักษณะตามความต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Senge, P. M. ที่กล่าวว่า องค์การแห่งการเรียนรู้มีลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) มีการ คิดอย่างเป็นระบบ (System thinking) เป็นการคิดอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทุกด้าน คิดให้ เป็นภาพรวม และมีความคิดเป็นหนึ่งเดียวที่ประกอบด้วยหน่วยต่างๆ ที่สัมพันธ์และเชื่อมติดกัน ทั้งหมด 2) มีสมาชิกที่มีความเป็นเลิศ (Personal mastery) เป็นความชำนาญในระดับพิเศษ ของบุคคล บุคคลสามารถขยายความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานที่ต้องการได้อย่าง ต่อเนื่อง บุคคลสามารถตระหนักถึงผลของการกระทำ (Senge, Peter M, 1990)

3. การใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนครมีความเหมาะสมในการ นำไปใช้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่ากลยุทธ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความ

เหมาะสมอย่างยิ่งในการนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนครได้อย่างแน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับ ชูติมา มุสิกานนท์ กล่าวว่า ควรมีการประเมินผลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสร้างสมประสพการณ์จากการประยุกต์ใช้หลักการและทฤษฎีมากขึ้น กระบวนการเรียนการสอนเป็นกระบวนการนำหลักสูตรไปปฏิบัติจริงให้บรรลุผลเป็นขั้นตอนสำคัญที่อาจารย์จะต้องดำเนินการให้นักศึกษาได้พัฒนาขีดความสามารถของตนได้เต็มตามศักยภาพ (ชูติมา มุสิกานนท์, 2561) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภา มะเครือสี พบว่า การพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา กำหนดเป้าหมายบนเศรษฐกิจฐานความรู้ โครงสร้างหลักสูตรเน้นวิชาชีพ ใช้การเรียนรู้แบบฐาน สมรรถนะอาชีพ และวัดผลจากการเรียนรู้จากสภาพจริง การจัดการเรียนการสอนจัดการเรียน การสอนโดยเน้นการปฏิบัติจริง สื่อและเทคโนโลยีมีศูนย์สื่อและเทคโนโลยี มีศูนย์สื่อและ เทคโนโลยีโดยใช้ ICT และอินเทอร์เน็ต และมีศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง การพัฒนาบุคลากร มีการฝึกอบรมสมรรถนะครูในการจัดการเรียนการสอนและภาษาอังกฤษ และกำหนดให้จัดการ กิจกรรมการใช้ภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศในอาเซียนและนอกอาเซียน (โสภามะเครือสี, 2558)

สรุป

สรุปผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 4 กลยุทธ์ มีดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การเรียนรู้ร่วมกันเมื่อเกิดปัญหาต้องร่วมกันแก้ไข การคิดทำการใหญ่ต้องระดมสมองช่วยกันทำ จัดอบรม/สัมมนา เพื่อพัฒนาบุคลากร คัดเลือกบุคลากรไปศึกษาดูงานตามความต้องการของหน่วยงาน และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับบุคลากร

กลยุทธ์ที่ 2 การมีค่านิยม และวิสัยทัศน์ร่วมกัน จัดทำคู่มือค่านิยมและวิสัยทัศน์ ประจำสถานศึกษา จัดประชุมเชิงวิชาการเพื่อกำหนดค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน จัดทำป้ายค่านิยมติดไว้ในสถานศึกษา จัดทำป้ายวิสัยทัศน์ติดไว้ตามอาคารเรียน และจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 3 การทำงานเป็นทีมแบบรวมพลัง จัดประชุมเชิงวิชาการเพื่อแนะนำการปฏิบัติงานและประเมินผลให้ค่าตอบแทนที่ยุติธรรม สอนงานที่สำคัญบางอย่างแก่บุคลากร จัดหาอุปกรณ์การทำงานให้แก่บุคลากร และสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร

กลยุทธ์ที่ 4 การมีภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ผู้บริหารทำตัวเป็นกันเองกับบุคลากรมีมนุษยสัมพันธ์กับทุกคน วางระเบียบการปฏิบัติงานที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าของลูกน้อง และผู้บริหารปกครองด้วยธรรมาภิบาล

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวิจัยรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร หรือสถานศึกษาในสังกัดหน่วยงานอื่น
2. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรนำแนวทางการจัดการความรู้ไปเผยแพร่ และให้การสนับสนุนในเรื่องการบริหารสถานศึกษา โดยการจัดการอบรมหรือจัดทำคู่มือแนวทางการบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร หรือสถานศึกษาในสังกัดหน่วยงานอื่น
4. ครูและบุคลากรในสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร ควรมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการความรู้ของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชุตินา มุสิกานนท์. (2561). รูปแบบการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 5(1), 36-46.
- ดวงนภา มกรานุรักษ์. (2554). อนาคตภาพการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2554-2564). ใน คู่มือวิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนากการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เด่น ชะเนตยั้ง. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ สกลนคร เขต 1. วารสารวิชาการคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย มหาวิทยาลัยมหิดล, 10(3), 25-33.

- ธีระ รุญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคใหม่ ยุคปฏิรูปการศึกษาเพื่อปฏิรูปรอบ 2 และการประเมินภายนอกรอบ 3 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- นิษฐวดี จิรโรจน์ภิญโญ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 7(2), 25-33.
- ปรีชา วิหคโต. (2557). การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จังหวัดสกลนคร. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 24(3), 62-72.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- โสภณ มะเครือสี. (2558). ยุทธศาสตร์การจัดการอาชีวศึกษาในบริบทอาเซียน ของวิทยาลัยสารพัดช่างสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อภิชาติ ตีรสวัสดิชัย. (2558). อนาคตภาพการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Senge, Peter M. (1990). The fifth discipline: The art and practice of the learning organization. New York: Doubleday.